

คู่มือการเสนอโครงการ ภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตามที่ ครม. ได้มีมติเห็นชอบกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ ตามที่ สศช. เสนอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ เมื่อวันที่ 12 พ.ค. 2563 นั้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบนโยบายฯ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การใช้จ่ายเงินภายใต้แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามพระราชกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานฯ จึงได้จัดทำคู่มือการเสนอโครงการภายใต้กรอบนโยบายฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอแผนงาน/โครงการเพื่อขอใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรอบวงเงิน 400,000 ล้านบาท

1.1 เหตุผลความจำเป็น

การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ มีวัตถุประสงค์ในการพยุงเศรษฐกิจในภาวะวิกฤต และฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับสู่ภาวะปกติ เนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแนวโน้มการหดตัวของเศรษฐกิจโลกได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจของไทยทั้งในภาคการผลิต ภาคการบริการ และภาคการส่งออกไม่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ ทำให้เครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงที่ยังคงมีสถานการณ์การระบาดทั่วโลกเหลือเพียงการใช้ทรัพยากรของภาครัฐและความสามารถในการจัดหาทรัพยากรในการพยุงเศรษฐกิจ ขณะที่วิกฤตที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบเป็นวงกว้างโดยเฉพาะการจ้างงาน การประกอบอาชีพของประชาชน และการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ทำให้ในระยะสั้นจำเป็นต้องลดผลกระทบของประชาชนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคม และให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ เพื่อรักษาการจ้างงานในภาพรวมของประเทศ

นอกจากนี้ แนวโน้มความปกติใหม่ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับโครงสร้างเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มาสู่การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศโดยดำเนินการอย่างมีเหตุผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของประเทศจากภายใน และช่วยให้มีความสามารถในการต้านทานผลกระทบ (Resilient) จากวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์การระบาดในประเทศ และในระดับโลก ยังมีความไม่แน่นอนของการสิ้นสุดการระบาด และยังคงมีความเสี่ยงที่ประเทศไทยอาจเกิดการระบาดซ้ำ ดังนั้น การใช้จ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ จึงควรต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการแพร่ระบาดในแต่ละช่วงเวลา

1.2 หลักการและกรอบแนวความคิด

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและข้อจำกัดของทางเลือกในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สำนักงานฯ เห็นควรกำหนดหลักการในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะต่อไป ดังนี้

1.2.1 มุ่งเน้นการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญต่อสาขาเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงมีความได้เปรียบและมีโอกาสที่จะสร้างการเติบโตให้กับประเทศในช่วงหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น เกษตรอัจฉริยะ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร Bio- Economy การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและธุรกิจชุมชนที่มีศักยภาพและโอกาส เป็นต้น

1.2.2 มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพสามารถรองรับแรงงานส่วนเกินที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน

1.2.3 มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทั้งในด้านกำลังคน แผนงานโครงการและการลงทุน

1.2.4 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม เช่น ภาคเอกชน มูลนิธิ และภาควิชาการ เป็นต้น

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชน เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์ ชุมชน/วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นิสิตนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนและผู้จบการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานในระบบและนอกระบบ และผู้ว่างงาน

1.4 แนวทางการพัฒนา

แผนงาน/โครงการ ที่จะขอรับการจัดสรรเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ ต้องมีความสอดคล้องกับหลักการและกรอบแนวความคิดตามข้อ 1.2 และส่งผลกระทบต่อกรอบโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถตอบสนองความปกติใหม่ (New Normal) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสรุปขอบเขตแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.4.1 แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถ พลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพ และยกระดับการค้า การผลิต และการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน ท่องเที่ยวและบริการ (แผนงานที่ 3.1) :

1) ภาคเกษตรกรรม : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร การปรับระบบการทำเกษตร และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

2) ภาคอุตสาหกรรม การค้า/การลงทุน : ฟื้นฟูอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด โดยทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงและทันสมัยมาใช้ในกระบวนการผลิต และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรม

เป้าหมายในพื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง ขยายการจัดตั้งศูนย์วิเคราะห์และทดสอบผลิตภัณฑ์ (Testing Center) ในภาคอุตสาหกรรมสำคัญ

3) ภาคท่องเที่ยวและบริการ : มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Responsible Tourism) อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ และฝึกอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการ ตลอดจนพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการให้บริการให้มีความพร้อมในการให้บริการ

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฯ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ อาจกำหนดให้มีรูปแบบการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนที่ประสบความสำเร็จในแต่ละด้านเพื่อทำหน้าที่พี่เลี้ยงถ่ายทอดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ

1.4.2 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ โดยการส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน (แผนงานที่ 3.2) : ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน โดย

1) พัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ การปรับปรุง ส่งเสริมเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรรายย่อย และพัฒนาสินค้าชุมชน (OTOP) การท่องเที่ยวชุมชน และบริการที่เกี่ยวข้องบนแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2) พัฒนาการตลาดและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยส่งเสริมพัฒนาการตลาดตามแนวทางการค้าใหม่ (New Normal) และส่งเสริมการเปิดตลาดสู่ภายนอกโดยใช้ระบบการตลาดออนไลน์ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนและเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy)

3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมสาธารณประโยชน์ระดับชุมชน ได้แก่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งจ้างแรงงาน

4) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยให้หน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษา สนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

5) เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยดึงดูดคนรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการที่มีความรู้ และศักยภาพกลับคืนถิ่นเพื่อไปประกอบกิจการในท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการที่จะก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพในท้องถิ่นและชุมชนในระยะยาว โดยเฉพาะผู้จบการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับชุมชนและก่อให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ชนบทได้อย่างยั่งยืน

1.4.3 แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน รวมถึงการลงทุนต่างๆ ของภาคเอกชน เพื่อให้สภาวะการบริโภคและการลงทุนกลับเข้าสู่ระดับปกติโดยเร็ว (แผนงานที่ 3.3) : จัดทำมาตรการด้านภาษีและหรือมิใช่ภาษี เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการรายย่อย การใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศเป็นหลัก และการท่องเที่ยวภายในประเทศในช่วงหลังจากสถานการณ์การระบาดยุติแล้ว

1.4.4 แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกเว้นโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป (แผนงานที่ 3.4) : มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางด้านการค้า การลงทุน การผลิตและการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมถึงเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการในแผนงานที่ 3.1 และแผนงานที่ 3.2 ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐานบนต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

1) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน เพื่อช่วยภาคการเกษตรให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อการเพาะปลูกแล้ว ยังเป็นการกระจายเม็ดเงินลงทุนไปในพื้นที่ต่างๆ รวมถึงรองรับในกรณีภัยแล้ง และอุทกภัยในอนาคต

2) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ให้สามารถเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าจากชุมชน/ท้องถิ่นสู่ประตูการค้าหรือจุดต้นทางการเดินทางที่สำคัญของประเทศ

3) การพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนเกิดการวิจัยและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มภายในประเทศในลักษณะบูรณาการ

2. ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อวันที่ 21 พ.ค. 2563 คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2563 ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดลักษณะของโครงการฯ เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในข้อ 13¹ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

¹ ข้อ 13 โครงการที่หน่วยงานของรัฐเสนอให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาถ่วงดุลการใช้จ่ายเงินกู้ ตามข้อ 11 และ ข้อ 12 ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับแผนงานหรือโครงการตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกำหนด
- (2) เป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันโดยเร็วแต่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอ
- (3) เป็นโครงการที่มีความพร้อม สามารถดำเนินการได้ทันทีภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติโครงการจากคณะรัฐมนตรี
- (4) เป็นโครงการที่มีความคุ้มค่าในการดำเนินงานและก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกำหนด
- (5) ลักษณะอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

ว่าด้วยการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 พ.ศ.2563 (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ) โดยอาศัยอำนาจข้อ 13 (5) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้โครงการที่หน่วยงานของรัฐที่จะเสนอให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองโครงการภายใต้แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามที่ สศช. เสนอ ดังนี้

2.1 ลักษณะของโครงการโดยทั่วไป

2.1.1 เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2.1.2 เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ หรือสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความปกติใหม่ (New Normal) หรือการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

2) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ

3) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ

4) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการจ้างงานหรือรักษาระดับการจ้างงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ

2.1.3 การดำเนินโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ การกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย (Equity) ความยั่งยืนของการดำเนินการ (Sustainability) ความโปร่งใส (Transparency) การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการตรวจสอบได้ (Accountability) โดยจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานที่เปิดเผยต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี 2564

2.1.5 เป็นโครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบยืนยันว่าสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.2 ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.1

2.2.1 มีการประยุกต์ใช้วิทยาการ เทคโนโลยี นวัตกรรม หรือความคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิต/บริการ หรือสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนี้

1) เกษตรที่มีประสิทธิภาพการผลิตและมีมูลค่าเพิ่ม โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในหลากหลายรูปแบบเพื่อจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในหลายๆ ด้าน เป็นเกษตรสมัยใหม่/เกษตรอัจฉริยะ เช่น (1) ข้อมูลหรือระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการการเกษตร (Farm Management Information System) เพื่อการจัดการแบบเกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการใช้ทรัพยากรช่วย ประหยัดทรัพยากรวัตถุดิบและลดการสูญเสียพลังงาน น้ำ และปุ๋ย (2) การเกษตรด้วยเทคโนโลยีช่วยควบคุมปัจจัย แวดล้อม เช่น เรือนกระจกอัจฉริยะ การตรวจวัดและพยากรณ์สภาพอากาศ เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มคุณภาพ ผลผลิตและผลตอบแทนจากการลงทุน (3) การลดต้นทุนการผลิตโดยการทำการเกษตรแปลงใหญ่ และใช้เครื่องจักรกล เกษตร (Motor Pool) รวมทั้งการใช้หุ่นยนต์และโดรนเพื่อการเกษตร และ (4) การเพิ่มโอกาสและลดต้นทุน การเข้าถึงตลาดโดยใช้ตลาดดิจิทัล เป็นต้น

2) อุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพและมูลค่าสูง โดยเน้นการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio economy) เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบทางการเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มน้อย ไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมฐานชีวภาพที่ต่อยอดจากฐานการผลิตเดิม และประเทศไทย มีศักยภาพสูง เช่น อาหารแห่งอนาคต ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ พลังงานชีวภาพ วัสดุพลาสติกชีวภาพ สารชีวเคมี และยาหรือชีวเภสัชภัณฑ์ ที่มีแนวโน้มความต้องการของตลาด เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3) การบริการและการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ (Responsible Tourism) อุตสาหกรรมการ ให้บริการ (Hospitality Industry) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสะอาดและ ปลอดภัย และ Carrying capacity ของพื้นที่ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้วิทยาการ ด้านการออกแบบ สร้างสรรค์ ความปลอดภัย สาธารณสุข และการบริการท่องเที่ยวเป็นดิจิทัล

2.2.2 สนับสนุนการพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG) บนพื้นฐานจุดแข็งที่มีศักยภาพของ สาขาธุรกิจหรือพื้นที่

2.2.3 คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา ซึ่งได้แก่ ภาคเอกชน ภาควิชาการองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหากำไร และภาคประชาชน

2.3 ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.2

2.3.1 สนับสนุนให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ในท้องถิ่นและชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะอาชีพด้านเกษตรและอาหาร ด้านการจัดการน้ำชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สร้างสรรค์และการท่องเที่ยวชุมชน และด้านการจัดการข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อ รองรับสังคมในอนาคต

2.3.2 สนับสนุนการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวชุมชนมาใช้ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนบนฐานศักยภาพของพื้นที่ โดยใช้ความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและ บริการ หรือยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP และการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการพัฒนาด้านการตลาดให้ทันสมัย

2.3.3 สนับสนุนชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ (New Normal) ทั้งการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก และการให้บริการต่าง ๆ ที่คำนึงถึงมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ความปลอดภัย ความสะอาดและมาตรฐานด้านสาธารณสุข โดยคำนึงถึงศักยภาพของท้องถิ่น สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจ SMEs สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และสถาบันเกษตรกรในท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก

2.3.4 สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งประสานการดำเนินงานและบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา ได้แก่ ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร/สถาบัน/กลุ่มเกษตรกร องค์กรไม่แสวงหากำไร และภาคประชาชน

2.3.5 ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดช่องว่างหรือสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่มูลค่า เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ การแปรรูป การตลาด เป็นต้น

2.4 ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.3

2.4.1 เป็นมาตรการด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษีที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการบริโภคและการใช้จ่ายภายในประเทศ

2.4.2 สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการซื้อขายและใช้สินค้าและบริการจากผู้ประกอบการรายย่อยภายในประเทศ

2.4.3 สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.4.4 เป็นมาตรการที่กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

2.5 ลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ 3.4

เป็นการลงทุนพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน ระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ดิจิทัล ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางการค้า การลงทุน การผลิตและบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนที่ได้ดำเนินการภายใต้แผนงานที่ 3.1 และ 3.2 ให้เป็นไปอย่างสะดวก ปลอดภัย มีมาตรฐาน บนต้นทุนที่แข่งขันได้ โดย

2.5.1 กรณีที่เป็นการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน จะต้องเป็นการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก ระบบกระจายน้ำในชุมชน น้ำบาดาลที่มีความพร้อมในการดำเนินการ รวมทั้งจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับแผนการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และต้องผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

2.5.2 กรณีที่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าจากชุมชน/ท้องถิ่นสู่ประตูการค้าหลักภายในประเทศ หรือจุดต้นทางการเดินทางที่สำคัญของประเทศ อาทิ สถาบันการศึกษา แหล่งท่องเที่ยว นิคม

อุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการเดินทางและการขนส่งสินค้า โดยอยู่บนเงื่อนไขของการกำหนดให้ระบบขนส่งทางรางได้รับการพัฒนาเป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งสินค้าของประเทศ

2.5.3 กรณีที่เป็นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก จะต้องแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และสามารถช่วยลดต้นทุน หรือก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.5.4 กรณีที่เป็นการพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม จะต้องเป็นการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนเกิดการวิจัยและพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศในลักษณะบูรณาการ ทั้งในส่วนของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชน ทั้งในระดับครัวเรือน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงรองรับการประกอบธุรกิจในภาคการผลิตและภาคบริการในรูปแบบใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร 5G เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในอนาคต ตอบสนองต่อความต้องการใช้งานของทุกภาคส่วน ครอบคลุมและทั่วถึง

5) พัฒนาระบบการค้าออนไลน์ภายในประเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศ เพื่อให้ประชาชน ผู้ประกอบการ ชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของชุมชน